

Nationale vogels op postzegels

Tom Loorij

In november 2015 werd in het VARA-programma Vroege Vogels in samenwerking met Vogelbescherming Nederland de Grutto *Limosa limosa* verkozen tot onze nationale vogel. Een goede reden om een aflevering in deze serie te wijden aan nationale vogels op postzegels.

Nederland had tot 2015 – in tegenstelling tot veel andere landen – nog geen nationale vogel.

Dat de Grutto werd gekozen is niet zo vreemd. Hij staat op de Rode Lijst van bedreigde vogels in ons land. Meer dan de helft van alle Europese Grutto's broedt hier, maar de stand loopt hard terug. Hoofdrede is dat er te weinig gruttokuikens worden grootgebracht om een stabiele populatie in stand te houden. 2015 was wat dit betreft een rampjaar. Juist op een Nederlandse zegel van de serie zomerzegels uit 1984 is zo'n kuiken met een oudervogel afgebeeld. Een belangrijk deel van onze Grutto's overwintert in de rijstvelden van Senegal en Guinee-Bissau. Grutto's staan dan ook druk voedselzoekend op een postzegel van Senegal uit 1976.

De nationale vogel van Groot-Brittannië is de Roodborst *Erithacus rubecula*. Hij wordt daar vaak afgebeeld op

series rond Kerstmis. We zien hem hier op een kerstversiering zitten. Op de zegels van Groot-Brittannië ontbreekt de landsnaam. Dat land gaf als eerste ter wereld postzegels uit, dus die naam was toen niet nodig en dat tot is tot heden zo gebleven.

Zoals wij langlopende series postzegels hebben met het portret van het staatshoofd, hebben andere landen zulke series met de afbeelding van hun nationale vogel. De Quetzal *Pharomachrus mocinno* is de nationale vogel van Guatemala.

Hij stond al in 1879 op een postzegel en tot in de 21ste eeuw zijn er postzegels in Guatemala verschenen met nog steeds exact dezelfde afbeelding als in 1879! Een andere nati-

onale vogel die vaak op postzegels staat, is de Kagoe *Rhynchotos jubatus*, van het Franse overzeese gebiedsdeel Nieuw-Caledonië. De

Kagoe is een slechtvliegende vogel en het enige lid van zijn familie. Hij staat op de Rode Lijst van bedreigde vogelsoorten. De oudste zegel stamt uit 1905. De afbeeldingen zijn in de regel

stilistisch uitgevoerd. Een mooie natuurlijke afbeelding staat op een serie uitgegeven in samenwerking met BirdLife International in 2007 met de vermelding dat hij met uitsterven wordt bedreigd.

In 1995 kregen de Filipijnen een nationale vogel: de Filipijnse Arend *Pithecophaga jef-feryi*, ook wel Apenarend geheten, omdat zijn

voedsel voor een belangrijk deel uit open bestaat. De soort staat als kritisch bedreigd op de Rode Lijst en er zijn misschien maar 250

Weetjes over vogelpostzegels

Dit is de tweede aflevering van de reeks ‘Merkwaaardige en interessante weetjes over vogelpostzegels’ geschreven door Tom Loorij. De eerste aflevering, ‘Foute vogelnamen op postzegels’, staat in *het Vogeljaar* 64(1):8-9. In komende nummers van *het Vogeljaar* zullen wij meer afleveringen opnemen. Tom Loorij is al jarenlang een verwoed verzamelaar en brengt u graag op de hoogte van merkwaaardige en interessante weetjes over vogelpostzegels. Meer informatie over dit onderwerp is te vinden op de website van de Motivgroep Ornithologie (<http://www.mg-o.de>), die ook een Nederlandstalige afdeling heeft (<http://www.mg-o.de/mgonlaktueel.htm>).

broedparen. Hij staat als symbool op tal van postzegels.

Veel mensen weten wel dat de Kiwi de nationale vogel van Nieuw-Zeeland is. Overigens is het onjuist om van ‘de Kiwi’ te spreken omdat er een aantal soorten kiwi’s zijn. Waarschijnlijk betreft het de Bruine Kiwi *Apteryx australis* van het Zuideiland. Deze vogels danken hun naam aan hun roep. De vrucht die wij kennen, heette oorspronkelijk Chinese kruisbes en is uit China ingevoerd in Nieuw-Zee-

land. Omdat zijn vorm en beharing aan de vogel deed denken werd de vrucht om marketing reden omgedoopt in kiwi.

De vogel komt al voor op een postzegel uit eind 19de eeuw. Bijzonder is dat vanaf de jaren negentig van de 20ste eeuw er een serie ronde zegels is uitgegeven met de vogel. Dat

is zeldzaam in de postzegelwereld. De Keizeramazona *Amazona imperialis* is de nationale vogel van Dominica. De soort komt alleen op dit eiland voor, staat als ‘bedreigd’ op de Rode Lijst. Er zijn nog slechts 250 tot 350 exemplaren van over. Het is waarschijnlijk de enige nationale vogel ter wereld die het ook geschopt heeft tot een afbeelding op de landsvlag. Enkele vogelsoorten zijn de nationale vogel van meerdere landen zoals de Andescondor *Vultur gryphus* die dit is van Bolivia, Chili, Colombia en Ecuador. In alle vier landen is deze enorme vogel regelmatig op postzegels afgebeeld. Een zegel uit Bolivia is opvallend: als wetenschappelijke naam staat

daarop *Opisthocomus hoazin*, de naam van de Hoatzin wat toch echt een heel andere vogel is. Daarmee kan weer een voorbeeld worden toegevoegd aan mijn vorige artikel over foute vogelnamen op postzegels.

Dit is maar een kleine greep uit de nationale vogels want talloze landen hebben een nationale vogel. En vrijwel allemaal staan die op zegels van het desbetreffende land. Soms talloze keren, soms is er maar één zegel met die soort uitgegeven. Het is boeiend en leerzaam om een verzameling van al deze zegels aan te leggen.

■ T.P.J. Loorij, Rozentuin 31, 2272 XA Voorburg, e-mail: tloorij@xs4all.nl.